

Potiorek, Krobotin & Co.

MECHALT KÉT CSEH "HADVEZÉR", AKIK VAGÓHIDRA VITTEK A MAGYAR EZEDEKET — A VILÁG LEGJOBB EMBERANYAGAT POCSÉKOLTAK EL HIABA A HOZZA NEM ÉRTO GENERALISOK — MÉG MINDIG CSEH SZOLGALATBAN ALLANAK AZ AMERIKAI NAPILAPOK

Most, hogy az amerikai botrány-évezők újsága, a "Chicago Herald & Examiner" nagy okosan megállapítja, hogy a magyarokat "fékezhetetlen szorgalmatvitte" vitte romlásba, továbbá, hogy "a csehek voltak a monarchia kihalásáért és lenézett nemzetisége" — nem lesz érdektelen egy kis visszapillantást vetnünk. Alkalmom adódott erre Potiorek és Krobotin, két cseh származású osztrák táborno halálhírével kapcsolatban. Amerikai és kanadai lapok perze nem írtak ezekről az "elnyomott" csehekről, noha legújabbban a háborús képek és cikkek egész sorozatát tömökdi telen hasábjalkat.

Potiorek (Potyorek) nevének említése még ma, a szerencsétlen szerbiai hadjárat után 19 esztendővel is ököibe szorítja nem egy honfitársunk kezét. Krobotin, ki szintén cseh származású, már kevesebb gyűlöletre szolgált rá, noha mint hadseregparancsnokot roppant felhősség terheli az utánpótlások elmaradásáért; a háború utolsó évében, a tiroli olasz fronton alája rendelt csapatok különben is rengeteget szenvedtek. Tagadhatatlan azonban, hogy mindkét generális abból a cseh fajtából való volt, mely — a chiacogi újság téves állításával ellentétben — minden vezető pozíció magához ragadott az osztrák uralom alatt.

Minek beszélünk itt hosszabban a cseh háborús viselkedéséről, midőn erről tud minden olyan olvasónk, aki végigszendvedte a háborút vagy pláne orosz fogságba jutott. Míg ugyanis a hadvezetőség nagy része csehekből állott, a cseh csapatok egymásután adták meg magukat a sódón mint foglyok befészkelődtek az ellenség bázisába, halomra géppuskázták magyar bátorait. Szinte ki számíthatatlan az a véresesség, amit nemzetünk az ilyen árusalásokból és kegyetlenségéből kifolyólag szenvedett. Potiorekre fordított a szót,

totti; csehek ültek benn ugyanis az összes katonai áru-rendelő irodákban és ők játszottak össze néhány lelkiismeretlen zsidó szelámmossal, akik jó pénzért silány felszerelést szállítottak. Így véretek el és fagytak meg meztelb a magyar népfelkelők a Kárpátokban, mivel lábukról a hó leolvastotta a papírba kancsokat.

Se vége se hossza nem volna, ha a cseh tábornokok, számkukacok, élmelek (jobbmondva koplaltok) vétkeit csupán részben is el akarnák sorolni. Leggyalázatosabb azonban hogy míg minden egyes fő-talponlós valamerre állást betöltő államférfi csehekből került ki a bécsi udvarnál — ugyancsak a csehek voltak azok, akik a külföldet — köztük Kanadát is — "felvilágosították" a magyarokról. Nem csupán országunkat darabolták tehát fel ezek a köpnyeforgató ál-diplomaták, hanem még itt az idegenben is megkeresik az életigenket.

Midőn Potiorek és Krobotin temetéséről olvassuk, önkénytelenül eszünkbe jut, hogy hány "rosszb", Molnári és más magyar "crack regiment" paszuly! el ezeknek a kísérletező hadvezéreknek a parancsszavára. És még ezek után azt meri állítani a "Chicago Herald & Examiner", hogy a csehek voltak a kihalásért? ... Mindenesetre teljesen szervesztek meg sajtó-propagandájukat Benes és társai, azonban ma már azt a bizonyos prágai "demokráciát" tapasztalhatjuk ismerő Felvidék is csak azt várja, hogy Potiorek, Krobotin & Co. sorsa utólrje a bizalommal visszaelő kalandorkat.

ARANYAT KERESNEK EGY ELHAGYATOTT SZIGETEN

Londonban 'Kincskereső' Rézvénytársaság' cég által 75000 font, azaz mintegy 400 ezer dollár alakotkével egy új vállalat alapított. Célja a csendesóceáni Co-cs-szigetek állítólag elásvott 12 millió font értékű kincs felkutatása, amelyet egy Bonito nevű délamerikai rabló rejtett el másfél-századdal ezelőtt. Bonito aranyrudakban és érmékben állítólag 11 millió dollár rabolt össze és kifosztotta a leggazdagabb délamerikai templomok kincseskamráit.

A prérík „repülő pap”-ját bucsuztatta Stockholm

A közelmúlt napokban bucsut mondott a kanadai magyarságnak Ft. Kock Róbert, akiről az angol lapok több ízben mint "Flying priest"-ről írtak. A fáradságot nem kímélő misszionárius ugyanis a rossz vasuti közlekedés miatt repülőgépen tette meg az utat Saskatchewan egyes magyar telepéire, hogy ugyanazon vasútnap még Regina magyarságnak is tartasson istentiszteletet.

Reginából Magyarország felé vezető útjában Stockholmban néhány napi pihenőt tartott. Ugyanakkor a stockholmi katolikus iskola tanulóit látványos tanulósági szándarbot adott elő a keresztény üldözöskorából, korhű jelmezekben. A darab címe: "Harmathintó hajnal". A szereplők mind igyekeztek játszani, mégis ki kell emelnünk, a főszerepekben: Ollinger Rózsit, Németh Etelkát, Sívák Annát és Bonga Mariskát, akik különösen jók voltak.

Ezen alkalommal mondott bucsut Ft. Koch, aki közel két évig működött, mint a reginai Szent István, a lestocki Szent Erzsébet és a Cupar vidékének magyar lelkipáztora. Kezdeményezésére épült a reginai és a cupari istenháza. Dr. Sánta stockholmi és Father Vadas kapcsári plébános méltatták a távozókat érdemeit és vettek tőle bucsut hívek nevében. Ft. Koch meghatottan választott el, miután visszapillantást tett kanadai tapasztalataira, ösztentásra és szeretetre buzdította a kivándorolt magyarságot.

A nagy vihar dacára is szépszámu közönség jött össze, mely sokaság fog emlékezni erre a nevezetes este, midőn a nyugat-kanadai katolikus magyarság történetében először fordult elő, hogy a papság egyik tagja véglegesen visszatért az Óhazába.

Winnipegben átutazva Robert Gower képviselő, a londoni brit parlament tagjának választást adta át közlése Father Koch, aki levélben üdvözölte az ősz államvárfiut. Robert Gower volt ugyanis az, aki Trianon igazságtalanságainak jóvátételét követke

FOGLALÁS HELYETT AZ ADÓSSÁGRENDÉZÉS TÖRVÉNYES VEDELMEZ A TERMÉNYÁRAK KÖLTSÉGEN FELÜL EMELÉSÉT — A KÖZIGAZGATÁS EGYSZERESÍTÉSÉT, AZ

Farmer Tudosító

Megváltoztatják a nemzetközi buza-egyezményt?

A gabonakivitel államok, mely további fennállását veszélyezteteti. Ha a legfontosabb kivitelállamok számára megváltoztatják a kvótát, a kivitelben való részesedést, egy nagyobb európai buzatermelő államok is hasonló elbánsát kérnek, ez pedig annyit jelent, hogy a nemzetközi buzaegyezményt rendelkezéseinek végrehajtásával megváltoztatni kellene a nemzetközi tanácsadó bizottság, mint ismeretes, még amikéjén behatóan tanulmányozta azokat az eszközöket, amelyek segítségével a buzaforgasztást emelni és a világ buzakészleteit csökkenteni lehetne.

Nagy vita fejlődött ki a londoni buza-gyűlésen az amerikai kormány javaslatával kapcsolatban. Ez a javaslat ugyanis, amely szintén napirenden szerepel, arról szól, hogy az Egyesült Államok az Európába irányuló áruk "CIF" árait, tehát a költsége (Cost), a biztosítási (Insurance), a szállítási (Freight) összegét, amely valamely megjelölt állomásig szól, az összes buzaminőségnek a legalacsonyabb arányában fogják megállapítani. A buzakonferencia londoni hivatalánál a javaslat elfogadását Kanada és Ausztrália is bejelentette, míg az argentin kormány szabadkezelt kért a részéről exportált buzaárak megállapítására vonatkozóan.

A szakkörök véleménye szerint ez a javaslat tulajdonképpen a nemzetközi buzaegyezmény megváltoztatására irányul. Egészen bizonyosra veszik, hogy az egyezményben résztvevő országok a javaslat elfogadása esetén azt fogják elvetelni, hogy a kvóta elosztásánál is változtatásokat hajtsanak végre, ez pedig az egyez-

mény megváltoztatására irányul. Egészen bizonyosra veszik, hogy az egyezményben résztvevő országok a javaslat elfogadása esetén azt fogják elvetelni, hogy a kvóta elosztásánál is változtatásokat hajtsanak végre, ez pedig az egyez-

A PINCEKULCS

IRTA: MARÓTHY JENŐ

Gyönyörű, mesebeli cífrázatu kulcs volt, mintha nem is egy pincaajtóhoz, hanem egyenesen a mennyország kapujához készítette volna Bajmóczy mester Darócon. Hármás bordájú tollára csillag volt véve, amit körszékűl pompás vörösrézszel futtatott meg a miüörtöz, hogy be ne rozsdásodék, ha véletlenül nem használná a gazdája. De hát ez felesleges aggodalom volt, mert nemcsak a réz csillogott ott, hanem a vas is, mint ahogy az igazi jellem is a megpróbáltatások szikái között csiszolódik ezüstszínűre s annál jobban fénylik, mennél többször kell az alvilágba leszállnia. Hát ez is olyan kulcs volt, hogy csak akkor pihen, amikor használták. Itt tünik ki, hogy milyen nagy gondolkodó volt Bajmóczy, a daróci kovács, amikor elfordítva forrasztotta a kulcs kézbélvaló fejét a szárára, mert bizony ugy kiegyenesedett az a tíz esztendő használat után, mintha a tüzes mennykő kalapáta volna egyenesre.

Hát ilyen volt a kulcs, azaz hogy a világságban sokkal szebb ennél. De már hiába: a nyelv kifejezéseivel csak a tárgyak anyagát lehet lefesteni. A círádót a csillagot, a vörösrézet, a hidegen fénylő acél csillogását. Pedig hol van ezektől a dolgoktól a lélek bensősége, az a kellemes bizsergés, ami keresztüljutott minden érző ember szívébe, amikor Lajos bácsi pincekulcsára nézett.

A kulcs, mint a daróciak közt közt közt, ott fektet Lajos bácsi hivatalos szobájának asztalán, a gyertyatartó és a levélmér legközt. Nem mintha valami titkosat szertartásnak a "metetke" lett volna, mely lát és mérlegel, hanem inkább abból az egyszerű okból, hogy

munkaközben is kéznél legyen s hogy a sötétben se kelljen sokáig keresgélni. Mert Darócon bizony sokszor volt rá szükség. A napnak nem volt olyan órája, hogy ez vagy az az ismerős ne kopogtatott volna Lajos bácsi ajtaján. Feljöttek a Barkóczy-fiúk, akik közül a kisebbik, az örekké jökdévü Micó, már a küszöbön ravasz mosolygással huzogatta a bajuszát:

— Eljöttünk megnézni Lajos bácsit, de ma igazán nem thatnánk.

— Oh, te gazember! — kacagott Lajos bácsi a pincekulcs után nyulva. — Jól van, no. Homzom már. Csak vigyázzatok addig ezekre a lapokra, hogy szét ne hordja őket a szél.

"Azok a lapok" voltak Lajos bácsi munkája. Mindenféle postai számadások, ívek, recipék, feladó vévények, meg más egyéb titkoszasságok, amikkel ország és világ szemében már harminc év előtt is óriási tekintélyt szerzett magának a m. kir. posta. Ámbátor ugy lehet, hogy nem is a rubrikák szerelek itt becsületet az intézménynek, hanem inkább az a régi, derűs szellem, mely lelket öntött beléjük s kiporolta kabátjukból azt az istentelen hivatalozagot.

hatta. A munka pedig ment, mint a karikacsapás, mert az is csak olyan, mint a legtöbb nőgrádi: nem szereti a savanyu arckokat, hanem egy kis derű mellett még a bakkancsait is elhajlítja.

Megesett aztán, hogy néha időben ember nyitott a poharozó társaságra, valami ajánlatot levéllel. No nem jött ott zavarta senki. Megkínálták a jövényét egy pohár veresborral, az meg úgy elvitte a daróci posta jöhrét mindenfelé, hogy néha még a harmadik faluból is ide hozta az ajánlott levélét. Aki megszomjazott. Nem is volt Lajos bácsin kívül postamester Nógrádban, aki ilyen népszerűt tudta volna tenni a m. kir. posta intézményét. Örök hálával tartozik ezért a daróci nagy postamesternek a postai gazdagságáért.

Szépén szórakozni nem könnyű dolog s a daróci posta híres volt arról, hogy ott mindig szépen szórakoztak. Becsített embert nem lehetett ott látni. Az igaz hogy rosszkedűt sem. Volt valami abban a vörösborsban, ami lelket és világságot adott. És nem volt benne egy csepp sem, amit közönségesen úgy hívunk, hogy alkohol. Különös borocská volt. Mintha az Ur szőlőjében termett volna. Megokosodtak, felélenkülték tőle a daróciak, valami verőfényes jószág költözött tőle a szívkébe. Nem is borocská volt, hanem orvosság. Ez már onnan is látszik, hogy gyógyító ereje volt. Elmúlt tőle a köhika, a lábasogatás, de még a főfájás is. Lajos bácsi leg alább erősen állította, hogy egy vörösbors minden betegséget meggyógyít s ha tél-túl előkapa, ott egy fehérvyelyű palócot — ami nagy ritkaság — vagy egy-egy siránkozó anyókat — ami már gyakoribb csoda — fölirta nekik nyomban az országuton a receptet. — Gyere csak fiam a postára, adok én neked egy fél-litert az én veresboromból, attól

olyan egészséges lesz, mint a makk.

Hát meg lehet azt mindjárt látni, hogy melyik orvos ért igazán a gyógyításhoz s abban aztán bizik is az ember halálj. Ilyen volt Lajos bácsi orvosi tudománya is. Nagy, nagy bizalom ébredt iránta a faluban. Aztán hiába, az orvosossága is egészen más orvosság volt, mint amit a patkában árulnak. Ezt a gyereket nem vette be szívesen, ezt meg az öregek is olyan szívvel, lélekkel szopogatták, mint az üdvösségüket. És ... csak ugyan ... használt. Aki lenyelt belőle néhány kortyot, mindjárt érezte, hogy megújul tőle a vérkeringése. Igaz, hogy a javulás nem volt éppen tartós és a beteges rendszeren hamar visszaestek a nyavalyájukba, no de ez csak újabb alkalom volt rá, hogy az ember megint csak bekapjon egy féliliternyi gyógyiszert s attól aztán egy darabig újra el-kushadtak a baktériumok.

A pincekulcs ezenközben úgy járt a líkiba, hogy már jóformán kár is volt kihuzni, mert a következő percben ugys ott volt a pincaajtóban. Fénylött már tőle, mint az olvasztott ezüst s a vésetébe kalapált réz-csillag versenyt ragyogott a Jupiterrel, aki pedig az ég csillag között is a legfényesebb planéta. Hanem erre a sűrű használatra aztán a bor is elvettette minden nyavalyák legnagyobbikba, ami az ilyen szőlőnedvet fenyegetheti — elfogyott.

Azaz, hogy nem fogyott még el egészen, de már olyan mélyen csillogott az utolsó hordó fenekén, mint a halálos beteg szemé. Pedig nem lehet mondani, hogy már végzett volna minden kórsággal a faluban. Sőt, mintha most valami újfajta járvány ütötte volna fel a fejét a daróciak között, olyan malária féle, amely időnként nyomtalanul eltűnik, de aztán annál lézababban követeli a csillapítószerket

Lajos bácsi ferdőszóvala ütögette meg a hordó oldalát: kongott, mint a bolitvá al eresztett pisztolylövés. Megtoldotta egy téglával az ászokfákat, kilőtötte az elszáradt dugót, de a megnyitott csap még így sem embelette meg magát, ehelyett olyan keservesen nótát füttyölt ahhoz a cseppekben csordogáló piros erecskéhez, hogy temetésre képzeltette magát az ember.

— Hát hiába! Ez a végét járja már!

S ezen nem is lehetett csodálkogni. Egy hold szőlő végre is nem onthat annyit bort magából, hogy kitartson uborig egy egész falunak.

Igaz volt, ez, igaz, de mikor a daróciak minden bizodalma mégis csak abba az egy hold vényigébe kapaszkodott. Tovább nyögtek, sántikáltak és sóhajtoztak. Lajos bácsi portája körül. — Hej, milyen csodálatos orvosság ez a veresbor. Hogy lábra állította a minap az öreg Spanyinkét. Hej, ha még volna belőle egy félilitere való.

Lajos bácsit retentő nyugtalanság szállotta meg. Mit mondjon ezeknek a szerencsétleneknek! Azt, hogy elfogyott a bora: az egész falu csalhatatlan panaceaja?

Nem: az lehetetlen. Az embereket végre el lehet utasítani, meglehet az iszákosságukért korholni, de az ideáljaitól nem szabad őket megfosztani.

Hm. De amikor a bor mégis csak elfogyott. Igen, de ezt ebben a percben csak Lajos bácsi tudta. Lajos bácsi pedig elhatározta magába, hogy a többi daróciának ezt a veszedelmes titkot nem szabad megtudnia. Hát titkolta, titkolta minden erejével. Ugy ám, de a titoktartással semmiféle szomjúságot nem lehet elalótani. A daróciak napról-napra jobban szomjaztak s kezdtek már

kétkelvede nézni a rézcsillagos pincekulcsra.

Lajos bácsi pincekulcsára.

Akkor aztán Lajos bácsi is elszánta magát valamire. Elutazott.

Hogy hová, merre, azt a legbizalmasabb barátainak sem árulta el. Csak elment, eltűnt a faluból s másnap éjjel idegen kocsival érkezett vissza a háza elé.

A kocsin valami nehéz, gömbölyű tárgyak voltak, hasonlatosak a gönci hordókhöz.

Szép csendesen legurították őket a pince elé, megcsikordult a pincekulcs, azután ismét csend lett, csak a távozó szekér fékezője csikorgott még egy darabig a ház mögötti part agyagos lejtőjén.

S reggel aztán újból megkapta a páciensek a borocskájukat. De Lajos bácsi még mindig nem békült meg egészen a helyzetel.

— Jó, új volt a veresbor? — kérdezte másnap, harmadnap aggodalmasan Daróc podegrásaitól.

— Jó, nagyon jó, — mondogatták azok elismerő fejbólintással.

— És hatott a betegség ellen?

— Hatott! — mondták a betegek kissé csodálkozva.

— És nem érezteket rajta valami idegen izt?

No de már erre a gyanúsításra a betegek nesztorát: az öreg Sányikot is elhagyta a béketüresé:

— Idegen izt? — Ugyan már hogy lehetne a veresboron — idegen izt érzini?

A birhatót ne hadd el álompénzen, — melyet kezdebe használni szorítsz.

McFARLAND, az Alberta-Pacific gabonakereskedelmi vállalat volt igazgatóját bizta meg annakidején Bennett miniszterelnök, hogy az eladódott poolokat huzza ki a hinárból. A kormány nagy összegetek kölött a kísérletekre, melyek egyesek szerint meglehözta a várható sikert. Motherwell volt liberális földművelésügyi miniszter viszont az ottvali parlamentben kijelentette, hogy McFarland mesterkedési következtében ezek a gabonárák, sőt Kanada gabonafeleslege azóta megnövekedett.

A birhatót ne hadd el álompénzen, — melyet kezdebe használni szorítsz.

Dr. S. E. Jánossy & Co.

486 1/2 Queen Street West TORONTO, ONT.

Torontó legrégibb magyar hajógye s pénzküldési irodája. HAJÓJEGYEK a legjobb társaságok vonalaira, kihozatali jegyek előnyös részletfizetésre is.

PÉNZKÜLDÉS Magyarországra, a legjobb árfolyam mellett ugyancsak bármely más európai államba.

FARMOK Ontario legterőse kenyebb vidékén, könnyű feltételekkel

ÓHAZAI vagy KANADAI jogi vagy közjegyzői ügyek szakzerű és pontos olintáztatása.

IRJON VAGY KERESJE FEL IRODANKAT BARMILY ÜGYÉVEL